

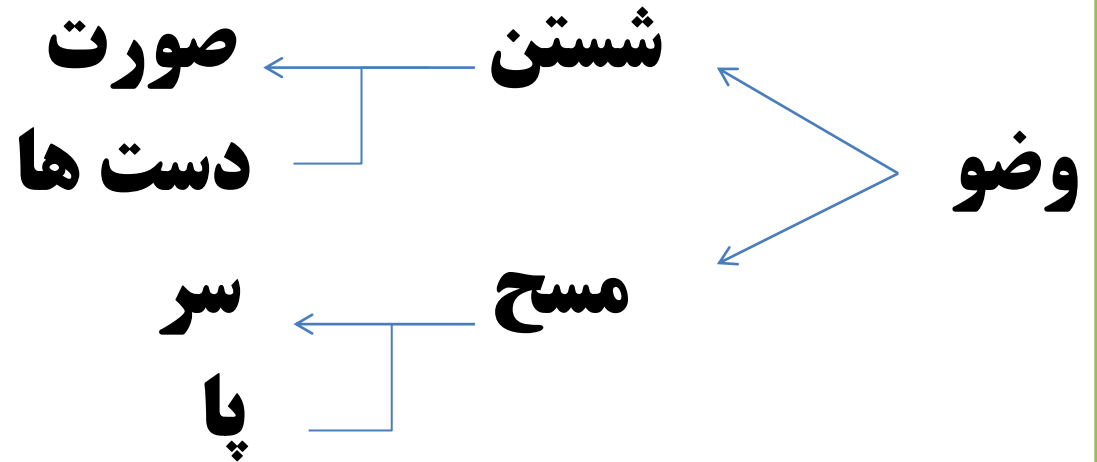
أَدْعُوْنِيْ أَسْتَجِبْ لَكُمْ

اخلاق بندگی

محمد افشاری

احکام

- مقصود از شستن آب ریختن نیست بلکه شستن کامل است ؛ یعنی اگر یکبار بطور کامل به نیت وضو تمام صورت یا دست را بشوید و بار دیگر هم بطور کامل بشوید بار سوّم آن حرام می باشد

PROPHET
WWW.TEBYAN.NET

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
وَاللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

سرفصل ها

- انواع اخلاق بندگی
- محبت اکسیر اعظم
- راه وصول
- رزق جامع در زندگی
- عبادت و عبودیت
- و شرایط آن

پرتویی از
اخلاق بندگی

معرفت و یقین

اخلاص

عبودیت

حسن ظن به
خدا

رضا به قضای
الهی

خضوع و خشوع

صبر

توکل

خوف ورجا

تسلیم

حیا

خلوت و سحر
خیزی

آیات محبت

الذین امنوا اشد حبا لله

– قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ (سوره زمر / ۳۳)

بگو ای بندگانم که بر نفس خود ستم و اسراف (گناه کاران) کردید از رحمت خدا نومید نشوید که خدا تمامی گناهان را می آمرزد، زیرا او آمرزنده رحیم است

* محبت شماره ۱ : اینکه به پیامبر می فرماید: بگو ، حتما نکته ای قابل اهمیت می باشد و این توجه و محبت خداوند به بنده معصیت کار هست.

* محبت شماره ۲ : فرمود به مردم گناه کار بگو بلکه فرمود:.....

• **من طلبنی وجدنی و من وجدنی
عرفنی و من عرفنی احبنی و من
احبنی عشقنی و من عشقنی
قتلته و من قتلته فعلی دیته و
من علی دیته و انا دیته**

• هر کس مرا طلب کند، مرا می یابد و هر
که مرا بیابد، مرا می شناسد و هر که مرا
بشناسد، مرا دوست دارد و هر کسی مرا
دوست بدارد، عاشقم می شود و هر که
عاشقم بشود، عاشقش می شوم و هر
کس را که عاشقش بشم، او را می کشم و
هر کس را بکشم، دیه او به گردن من
است و هر کس که به گردن من دیه دارد،
من خودم دیه او هستم.

• (اللمعه البیضا، تبریزی انصاری؛ فی شرح خصله الزهرا، دفتر نشر الهادی؛ در شرح اسما،
الحسنی ملاهادی سبزواری، ج ۱، ناشر مکتب بصیرتی)

محبت

، در اخبار داود (ع) آمده است که خداوند متعال به داود (ع) وحی کرده می فرماید :

« ای داود ، اگر آنان که از من روی گردانده اند می دانستند ، که چه انتظاری برایشان می کشم و نرمی و ملایمت من با آنان تا چه حد است و چقدر مشتاق آنم که گناهان را ترک کنند ، هر آینه از شوق ، جان می سپردند و بندبند وجودشان بر اثر محبت من از هم می گسست . ای داود ! این محبت من است نسبت به کسانی که از من روی گردانده اند ، پس چگونه خواهد بود محبت من نسبت به کسانی

(إحياء علوم الدين)

که به جانب من رو کرده اند. فرمودند: خداوند به حضرت داود - علیه السلام رسول اکرم - صلی الله علیه و آله - فرمودند: مرا محبوب خلق من ساز. حضرت داود عرض کرد: چگونه ترا محبوب خلق سازم؟ خداوند فرمود: به نزد آنان مرا به نیکی یاد کن و نعمت ها و احسان هائی را که به آنها نموده ام بدانها یادآوری کن. «محنة البيضاء، ج ۷، ص ۲۵۴»

وما خلقت الانس والجن الا ليعبدون

ان اعبدوني هذا صراط المستقيم

شبهه اسارت: بندگی خدا اسارت است و آزادی در گرو عدم بندگیست

جواب: با تفکر در حقیقت وجودی انسان که مرکب از جسم و روح است و این که حقیقت وجودی انسان روح است و این دنیا اسارت است و کمال در رهایی از این دنیاست زیرا غایت کمال انسان و مقصد نهایی خداست و لذا تسلیم در ایمان به خدا عین آزادی است. آزادی از بندهای درونی و برونی برای رسیدن به کمال حقیقی. یعنی انسان با بندگی خدا آزاد می شود و عبادت و آزادی است که هسته شکوفایی انسان را در درون خود دارد.

مرغ باغ ملکوتیم نیم از عالم خاک چند روزی قفسی ساخته اند از بدنم
تن کشیده سوی بالا بالاها تن زده اندر زمین چنگال ها

عبودیت یا عبادت

– وان اعبدونى هذا صراط المستقيم

یعنی به دنبال رضا و خاضع و تسلیم امر حق باشد

– عبادتی مانند شیطان

امام علی فرمود: شیطان ۶۰۰ سال خدا را عبادت کرد اما به عبودیت نرسید که معلوم نیست از سال دنیا یا آخرت که ۵۰ هزار سال است (در خطبه قاصعه نهج البلاغه)

شیطان گفت من را معاف کن آنچنان تو را بندگی می کنم که هیچ ملک مقرب و نه نبی مرسل تو را این گونه عبادت نکرده باشد خدا فرمود من که نیازی به عبادت تو نیاز ندارم لا حاجة لی الی عبادتک انما ارید ان أُعبد من حیث ارید لا من حیث ترید (بحار النوار)

من می خواهم این دلم می خواهد را زمین بزنی؛
به دلش رفتار می کرد نه رضای خدا
گاهی خود مانیز عبادات داریم اما عبودیت نداریم بنده نیستیم

رزق جامعی
که در حالات
مختلف حافظ
ماست

مرحوم ملکی تبریزی:

خودتان را در عبودیت و بندگی امتحان کنید مثلاً تا لب
مرز یا فرودگاه رفتید حالا لازم است که دروغ یا
حرامی مرتکب شوید حالا چی می‌گید؛ به بهانه زیارت
دروغ یا رشوه می‌دهید و می‌روید زیارت از ترس آبرو
که خدا حافظی کردید یا می‌گویید نه من بنده خدایم
زیارت مستحب است و دروغ حرام

مثال:

- ۱- وسواسی: احتیاط در مسائلی که هزینه ندارد می
باشد نه مثل خمس
- ۲- برخی عزاداری‌ها در هیات‌ها:
- ۳- روزه حرام در ماه رمضان به خاطر مریضی

معنای عبادت

عبادت در لغت همان ذلت و اطاعت است که همان حریت است

معنی عبادت و پرستش آن قدر وسیع است که حتی گوش دادن به سخن کسی به قصد عمل کردن به آن را نیز شامل می شود

از پیامبر - صلی الله علیه و آله - چنین نقل شده «کسی که به سخن سخنگویی گوش فرا دهد (گوش دادن از روی تسلیم و رضا) او را پرستش کرده. اگر این سخنگو از سوی خدا سخن می گوید، خدا را پرستیده است و اگر از سوی ابلیس سخن می گوید ابلیس را عبادت کرده است

انواع عبادات

۱- اطاعت از فرامین او

ایاک نعبد و ایاک نستعین

۲- تذلل است توأم با تقدیس. یعنی بنده نهایت خضوع و ذلت را در برابر حق اظهار می دارد و در عین حال او را از تمام نقائص پاک و به تمام کمالات دارا می داند

عبودیت

عبودیت نهایت اوج تکامل یک انسان و قرب او به خداست. و اطاعت بی قید و شرط و فرمانبرداری در تمام زمینه هاست و انسان جز به معبود واقعی یعنی کمال مطلق نیندیشد و جز در راه او گام بر ندارد و هرچه غیر اوست فراموش کند.

شرایط عبادت:

- ۱- صحت: مثل وضو غسل
- ۲- قبولی و کمال: مانند احترام به والدین

شرایط قبولی اعمال عبارت است از:

- الف) نیت خالص،
- ب) تقوا در امور و پرهیز از گناهان،
- ج) همراهی عمل با علم و یقین،
- د) عمل را صحیح انجام دادن،
- ه) محبت و ولایت اهل بیت (ع).

نشانه‌های قبولی عمل نیز عبارت است از:

- الف) شامل شدن توفیق الهی بر اعمال خیر،
- ب) داشتن حالت توجه و انابه در عبادات

آداب نماز

۱. صفات و ویژگی‌های نمازگزار قبل از ورود به نماز.

۲. آداب و شرائطی در حال نماز

الف: بخش اول از باب نمونه می‌توان به این امور اشاره کرد:

امام صادق - علیه السلام: «خداوند تبارک و تعالی می‌فرماید:

همانا نماز کسی را قبول می‌کنم که:

۱. در برابر عظمتم تواضع کند و برایم خاکسار باشد

۲. برای رضای من از شهوات دوری جوید

۳. روزهایش را با ذکر من به شب رساند

۴. بر بندگانم فخر نفروشد

۵. گرسنگان را سیر کند

۶. برهنگان را بپوشاند

۷. بر مصیبت دیدگان رحم کند

۸. بی پناهان را پناه دهد.

ب) اما شرایط و آداب نماز گزار واقعی در خود نماز:

1. **خشوع:** یعنی خضوع و فروتنی کامل در برابر هیبت و عظمت جمال و جلال محبوب. «قد افلح المؤمنون الذین هم فی صلاتهم خاشعون» همانا رستگار شدند مؤمنانی که در نمازشان خاشع اند.

2. **طمأنینه:** به این معنا که نماز گزار عبادت و نماز خود را از روی سکونت قلب و اطمینان خاطر بجا آورد زیرا اگر عبادت را با حال اضطراب قلب و تزلزل بجا آورد آن عبادت هیچ اثر و فایده ای بر روح و قلب انسان نمی گذارد.

3. **محافظة نماز از تصرف و سرقت شیطان:** قرآن در وصف مؤمنین می فرماید: الذین هم علی صلوٰتہم یحافظون مؤمنین کسانی هستند که بر نمازهایشان محافظت و مراقبت دارند و این محافظت در تمامی حالات و مسائل و مراتب نماز است که یکی از مهمترین مراتب، حفظ آن از تصرف غاصبانه شیطان است چنانکه می دانیم شیطان دشمن قسم خورده انسان است «فبعزتک لاغوینکم اجمعین

4. نشاط و بهجت:

5. **حضور قلب:** از امام صادق - علیه السلام - روایت شده که «همانا بالا رود از نماز بنده از برای او نصف یا ثلث یا ربع یا خمس نماز پس بالا نمی رود برای او مگر آنچه را اقبال به قلب نموده است به آن و ما مأمور شده ایم به نافله ها و نمازهای مستحبی تا نقص نمازهای واجب کامل و تمام شود»]

6. اخلاص در عبادات:

حضور قلب، نماز اول وقت، نماز جماعت، نماز شب، نماز نافله

راه کسب حضور قلب در نماز از نظر آیه الله بهجت (ره)

این احساس لذت یک سری مقدمات خارج از نماز است. یک سری مقدمات در خود نماز و آن این است که: انسان گناه نکند، قلب را سیاه و دل را تیره نکند، معصیت روح را مکدر و نورانیت دل را می برد.

باید روغن چراغ را زیاد کنیم (معرفت پیدا کنیم) ایمان قلبی و باطنی را تقویت کنیم. وقتی وارد نماز می شوید هنگام خواندن حمد و سوره به معنای آن توجه کنیم تا ارتباط حفظ شود.

باید در طول ۲۴ ساعت حواس خود را کنترل کنیم در طول روز گوش، چشم و ... را کنترل کنیم. از اول نماز، توسل حقیقی به امام زمان (عج) پیدا کنی.

پیشینه نماز

آیا نماز در زمان ادیان پیش از اسلام بوده است؟

قدیمی‌ترین عبادت در تمامی ادیان نماز بوده است. از هنگام اقامت حضرت آدم و حوا در زمین، خداوند نماز را بر حضرت آدم علیه السلام واجب کرد. در آیات قرآن و روایات متعددی از نماز پیامبرانی همچون؛ **شیت، ادریس، یونس، صالح، اسماعیل، اسحاق، یعقوب، لوط، شعیب، داوود، زکریا، ایوب علیهم السلام** و ... سخن به میان آمده که همگی گویا وجود نماز در تمامی ادیان و شریعت‌های پیش از اسلام می‌باشد. اگر چه برگزاری آن به شکل‌های متفاوت بوده است.

دلیل تأکید بر نماز اول وقت چیست؟ آیا بهتر نیست هر گاه وقت داشتیم نماز بخوانیم؟

امیرالمؤمنین علیه السلام فرموده‌اند: «هیچ عمل و طاعتی نزد خدای با عزت و جلال از نماز محبوب‌تر نیست، پس هیچ چیز از امور دنیا از بجا آوردن نماز در وقت‌هایش شما را مشغول نگرداند، زیرا خداوند با عزت و جلال جماعت و گروهی را مذمت کرده و فرموده: «الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ» ؛ «کسانی که از نمازشان غفلت می‌ورزند یعنی وقت‌های آن را سبک می‌شمارند».

سؤال: اینکه حضرت آقای قاضی می فرمودند هر کس نماز اول وقت بخواند به مقام می رسد، آیا مرادشان نماز با حضور قلب است یا خیر؟

آیت‌الله بهجت: نه! اگر نماز با حضور قلب منظورشان بود، آن وقت سؤال می‌کردند چگونه باید خواند این نماز را، به چه سببی بخواند نماز کامل را! این که چیزی به دست نداد که! وقتی چیزی به دست می‌آید که مطلق نماز، مطلق نماز را کسی مقید باشد در اول وقت به نماز عالی می‌رسد؛ می‌رسد خودش، تکویناً شیئاً و شیئاً روز به روز می‌رود بالاتر.

فواید دنیوی و اخروی حضور قلب در نماز :

۱. قبولی نماز

رسول خدا صلی الله علیه و آله: «خداوند نماز بنده‌ای را که قلبش همراه بدنش در نماز حاضر نیست قبول نمی‌کند».

۲. بخشش گناهان

رسول خدا صلی الله علیه و آله: «کسی که دو رکعت نماز بخواند و در آن دو رکعت، قلب خود را به چیزی از امور دنیا مشغول نکند، خداوند گناهانش را می‌امرزد».

۳. استجاب دعا

۴. شستشوی گناهان

رسول خدا صلی الله علیه و آله: «مَثَلُ نَمَازٍ وَاعْمَالِ آدَمَ مَثَلُ مَرْدٍ اسْتِ که در خاک بغلتند آن چنان که سرپایش را خاک و کثافات فراگیرد، سپس به طرف آبگیری که آبش پاک است برود و در آن غسل نماید و خود را شستشو دهد و گرد و خاک را از خود دور کند. این چنین است نماز پنج‌گانه، زمانی که بنده با حضور قلب خدا را عبادت کند، آلودگی گناه از وی شسته می‌شود».

۵. محبوب :

امام صادق علیه السلام: «هیچ مؤمنی نیست که با قلب خود در نمازش به سوی الله برود، مگر این که خداوند با همه الطافش به او رو می‌آورد و بعد از آن قلوب همه مؤمنین هم از راه رأفت و مهربانی به سوی او رو می‌آورد».

راهکار حضور قلب در نماز هر کار می‌کنم نمی‌توانم در نماز تمرکز پیدا کنم و حواسم پرت می‌شود. آیا راه حلی وجود دارد؟

مکان مناسب

امام صادق علیه السلام در این خصوص فرموده‌اند: «علی علیه السلام در خانه خود اتاقی داشت که در آن، غیر از فرش و شمشیر و قرآن چیز دیگری نبود و او در آن اتاق نماز می‌خواند».

حضور در نماز جماعت

انجام مقدمات نماز

توجه به مقدمات نماز مانند مسواک، تخلیه دستگاه گوارش، وضوی با معنویت، انجام مستحباتی چون اذان، اقامه و ... از عوامل مهم در تمرکز نماز است.

رعایت مستحبات نماز

امام باقر علیه السلام در این خصوص می‌فرماید: «در نماز با دست و سر و ریش خویش بازی مکن، و در نماز با خودت صحبت نکن و خمیازه نکش ...». و بالاخره رعایت تمام آداب مستحباتی که به آنها در توضیح المسائل مراجع عظام اشاره شده است همگی می‌تواند مانع از حواس‌پرتی انسان در نماز گردد.

کنترل خیال

یکی از روش‌های کنترل قوه خیال در نماز «تصمیم بر مخالفت است»؛ یعنی تصمیم بگیرد که خیال خود را متمرکز در نماز و یا معانی نماز نماید و هر وقت کنترل آن از اراده انسان خارج شد دوباره برگرداند.

• فلسفه و فواید نماز جماعت در چیست؟

• خداوند متعال در قرآن مجید فرموده است: «**وَ ارْكَعُوا مَعَ الرَّائِعِينَ**»؛ «با رکوع کنندگان رکوع کنید». پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «آگاه باشید هر که به طرف مسجد برای اقامه نماز جماعت حرکت کند، به هر قدمی هفتاد هزار حسنه و ثواب برای او نوشته شود...».

• برپایی نماز جماعت فلسفه و فواید بی شماری دارد که در این قسمت به برخی از آنها اشاره می شود:

• **۱. استجابت دعا؛** پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «چون بنده خدا نماز را به جماعت گزارد و پس از آن حاجتی را از خدا بخواهد، خدای عز و جل از وی حیا می کند که پیش از رو گرداندن او، حاجتش را برآورده نسازد».

• **۲. رهایی از دوزخ و نفاق؛** پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «هرکس چهل روز در نماز جماعت شرکت کند و به طور مرتب نماز گزارد، دو برائت نامه و دو سند رهایی بخش به او می دهند: ۱. نجات از آتش، ۲. رهایی از نفاق».

• **۳. در پناه خدا بودن؛** امام صادق علیه السلام فرمود: «هر کس که نماز صبح و عشا را به جماعت بخواند، او در پناه خدای عز و جل است».

• **۴. کفاره گناهان؛** امام باقر علیه السلام فرمود: «سه چیز کفاره و پوشاننده گناهان است:

• ۱. وضو ساختن در هوای سرد، ۲. راه رفتن در شب و روز به سوی نمازها، ۳. محافظت بر نمازهای جماعت».

- ۵. آسانی حسابرسی؛ رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: «... در روز قیامت خداوند، همه انسان‌ها را برای حساب گرد می‌آورد. پس هر مؤمنی که در نماز جماعت شرکت کند، خداوند سختی‌ها و دشواری‌های روز قیامت را برایش آسان می‌سازد؛ آن گاه فرمان می‌دهد که او را روانه بهشت سازند».
- ۶. ترفیع مقام؛ رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «ای علی! سه چیز موجب ترفیع مقام و درجه مؤمن است: ۱. وضوی کامل در هوای سرد، ۲. انتظار نماز بعد از نماز، ۳. شرکت مداوم در نمازهای جماعت».
- ۷. تقویت روحیه اخوت و برادری؛ رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌فرمودند: «صف‌های نماز جماعت را هماهنگ و تنظیم نمایید تا دل‌هایتان متعادل شود و با هم در تماس باشید تا مهربانی افزوده شود».
- ۸. حسن شهرت در جامعه؛ پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «هر که نمازهای پنج‌گانه را باجماعت بخواند، به او گمان هر خیر و نیکی را داشته باشید».
- ۹. شکوه و عظمت اسلام؛ ۱۰. آثار اخلاقی و تربیتی؛

• نماز شب در قرآن

آیا برای خواندن نماز شب در قرآن دستوری وجود دارد؟

• «وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا»؛ «و پاسی از شب را [از خواب برخیز و] قرآن [و نماز] بخوان! این یک وظیفه اضافی برای توست؛ امید است که پروردگارت تو را به مقامی در خور ستایش برانگیزد!»

• «يَا أَيُّهَا الْمُرْمَلُ. قُمْ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا. نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا. أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَ رَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا»؛ «ای جامه به خود پیچیده! شب را جز کمی، بپاخیز! نیمی از شب را، یا کمی از آن کم کن، یا بر نصف آن بیفزای و قرآن را با دقت و تأمل بخوان.»

• (1). اسراء (17)، آیه 79 ..
• (2). مزمل (73)، آیه 4-1 ..

• نماز شب چند رکعت است؟ چه باید بخوانم؟ توضیح کامل بدهید.

• وقت نماز شب از نصف شب تا هنگام فجر دوّم یعنی وقت نماز صبح ادامه دارد و در این فاصله هر وقت بخوانند اشکال ندارد گر چه گفته‌اند هر چه به نماز صبح یعنی فجر نزدیک باشد بهتر است و برای جوان‌ها و کسانی که می‌ترسند خواب بمانند می‌توانند آخر شب قبل از خواب نماز شب را بخوانند، ولی اگر آن هم ممکن نشد می‌توانند در بین روز هر وقت توانستند قضای آن را بخوانند.

• نماز شب مجموعاً یازده رکعت است که ده رکعت آن به صورت پنج نماز دو رکعتی (مانند نماز صبح) خوانده می‌شود. هشت رکعت اوّل را به نیت نافله شب می‌خوانند و دو رکعت بعد را به نیت نماز (شفع) و یک رکعت آن را به نیت نماز (وتر).

• برکات نماز شب

• رسیدن به مقام شفاعت: در قرآن به پیامبر صلی الله علیه و آله خطاب شده است: «و پاسی از شب را (از خواب برخیز، و) قرآن (و نماز) بخوان! این يك وظیفه اضافی برای توست؛ امید است پروردگارت تو را به مقام بلند محمود (مقام شفاعت شده) برساند».

• نماز شب بهترین ابزار رفع مشکلات زندگی: رسول خدا صلی الله علیه و آله می فرماید: «ای مردم! هیچ کس از شما نیست مگر این که مشکلات همچون کمربندی او را محاصره کرده است. پس زمانی که دو سوّم از شب گذشت (و يك سوّم آن باقی ماند) ملکی بر او وارد می شود و به او می گوید: برخیز و ذکر خداوند بگوی که صبح نزدیک است اگر او حرکت کرد و ذکر خداوند گفت، يك گره از گرفتاری هایش گشوده خواهد شد و اگر او برخاست و وضو گرفت و به نماز ایستاد، تمامی گره های گرفتاری از او گشوده می شود و صبحگاهان شادمان و با روشنی چشم از خواب بر می خیزد».

• بخشش گناهان روز انسان: در حدیثی حضرت صادق علیه السلام فرمود: «نماز شب گناهان روز را پاک می کند».

• زیبایی چهره: در حدیثی از امام زین العابدین علیه السلام پرسیدند: «چرا چهره و صورت شب زنده ترین این چنین زیبا است؟ فرمود: چون آنان با پروردگار خویش خلوت کرده اند و خداوند به آنها جامه ای از نور خویش پوشانده است».

• سلامتی بدن و زیاد شدن روزی: در روایتی آمده است: «نماز شب باعث شرف و آبروی مؤمن، سلامت بدن، کفاره گناهان، برطرف کننده وحشت قبر، سفید شدن صورت و نورانی شدن آن و زیاد شدن رزق می شود».

- **نجات از وحشت قبر:** امام باقر علیه السلام می‌فرماید: «برای نجات از وحشت قبر، دو رکعت نماز در دل شب بخوان».

- **کسب هیبت و ابهت با نماز شب:** امیرالمؤمنین علی علیه السلام می‌فرماید: «خداوند متعال پنج چیز را در پنج چیز دیگر قرار داده است: عزت را در بندگی، ذلت را در معصیت، حکمت را در کم خوردن و خالی بودن شکم، هیبت و ابهت را در روی آوردن به نماز شب و ثروتمندی و بی‌نیازی را در قناعت».

- **طولانی شدن عمر**

- **ثامن الحجج علی ابن موسی الرضا علیه السلام فرموده‌اند:** «بر شما باد به نماز شب، زیرا هر بنده‌ای که در آخر شب بیدار شود و هشت رکعت نماز شب، و دو رکعت نماز شفع، و یک رکعت نماز وتر بخواند و در قنوت آن، هفتاد بار استغفار کند خداوند او را از عذاب قبر و آتش در امان دارد و عمر او را طولانی کرده و به زندگی او گشایش خواهد داد».

- **رفع غم اندوه و گرفتاری‌های مالی**

- **عن الصادق علیه السلام:** «نماز شب باعث زیبایی سیما و نیکویی اخلاق و خوشبویی بدن و فراوانی رزق و مایه ادای قرض‌ها و از بین رفتن اندوه و تقویت نور چشم است».

• سبک شمردن نماز

منظور از سبک شمردن نماز چیست؟

در روایت معروف امام صادق علیه السلام آمده است: «شفاعت ما شامل کسی که نماز را سبک بشمارد، نمی شود». مقصود از سبک شمردن نماز، این است که انسان برای نماز ارزش و اهمیت لازم و شایسته را قائل نباشد و با وجود داشتن اختیار و قدرت برخواندن آن نسبت به این فریضه الهی سستی نماید.

• مصادیق سبک شمردن نماز :

• **تأخیر نماز:** امام صادق علیه السلام در تفسیر آیه 4 و 5 سوره ماعون که خداوند متعال فرموده است: «فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ» فرموده اند: «مراد از بی اعتنایی به نماز در این آیه، تأخیر آن از اول وقت بدون عذر است».

• **با عجله خواندن نماز:** نبی اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: «دزدترین مردم کسی است که به خاطر سرعت و شتابزدگی از نماز خود کم کند، نماز چنین انسانی، همچون جامه مندرسی در هم پیچیده شده، به صورت او پرتاب می گردد».؛ «

• **کسالت و بی حالی:** خداوند متعال در وصف این دسته از نمازگزاران می فرماید: «إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى...»؛ «منافقان می خواهند خدا را فریب دهند؛ در حالی که او آنها را فریب می دهد؛ و هنگامی که به نماز برمی خیزند، با کسالت برمی خیزند...».

• **بی توجهی:** امام باقر علیه السلام در این باره می فرماید: «بر تو باد توجه کامل به نمازت، پس همانا، آن مقدار که در نماز حضور قلب داشته باشی، حساب می شود، در نماز با دست و سر و ریش خویش بازی مکن، و در نماز با خودت صحبت نکن و خمیازه نکش...».

عقوبت ترک نماز

• حضرت فاطمه زهرا علیها السلام نقل شده که ایشان از پدر بزرگوارشان پرسیدند: پدر جان! زنان و مردانی که نسبت به نماز بی‌اعتنا هستند و نماز را سبک می‌شمارند، چه عواقبی را در پیش دارند؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: ای فاطمه جان! هر کس از مردان و زنان نمازش را سبک بشمارد خداوند او را به پانزده بلا مبتلا می‌سازد: شش مورد در دنیا، سه مورد در وقت مرگ، و سه مورد آنها در قبر و سه مورد در قیامت زمانی که از قبر خارج شود:

• (الف) اما آن شش بلاهایی که در دنیا دامگیرش می‌شود:

• - خداوند برکت را از عمرش می‌برد. - خداوند برکت را از رزقش می‌برد. - خداوند عزّ و جلّ سیمای صالحین را از چهره‌اش محو می‌کند. - هر عملی که انجام می‌دهد پاداش داده نمی‌شود. - دعایش به آسمان نمی‌رود. بهره‌ای از صالحین برای او نیست.

• (ب) اما آن سه بلاهایی که هنگام مرگ گرفتارش خواهد شد:

• - ذلیل از دنیا می‌رود. - هنگام مرگ در حال گرسنگی خواهد بود. - تشنه از دنیا خواهد رفت اگرچه آب همه نهرهای دنیا را به او بدهند.

• (ج) اما آن سه بلایی که در قبر دامگیرش می‌شود:

• - خداوند مأموری از فرشتگان در قبر برای او می‌گمارد تا او را زجر دهد. - قبرش برای او تنگ خواهد شد. - گرفتار ظلمت و تاریکی قبر خواهد شد.

• (د) اما آن سه بلایی که در روز قیامت گرفتار خواهد شد:

• - خداوند ملکی را موکل می‌سازد او را با صورت بر روی زمین بکشد، در حالی که خلائق تماشا می‌کنند.

• - محاسبه اعمالش به سختی انجام می‌شود. - خدا به نظر لطف به او نمی‌نگرد و برای اوست عذاب همیشگی

چرا نماز می خوانیم؟

چون واجب است و آثار منحصر به فردی دارد

اهمیت:

در دو کتاب حدیثی «وسائل الشیعه» و «مستدرک الوسائل» که شامل روایات و احادیث فقهی شیعه است؛ در مجموع ۵۹۰۰۰ روایت وجود دارد و از این تعداد تقریباً نوزده هزار حدیث مربوط به نماز است و این می تواند گویای اهمیت نماز در اسلام باشد که تقریباً یک سوّم روایات فقهی مربوط به نماز و مقدمات آن است.

یاری گرفتن

«وَ اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَ الصَّلَاةِ وَ إِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ» ؛

عامل رستگاری

«الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ ... وَ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ»

محبوب‌ترین عبادت «حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:» «هیچ عمل و طاعتی نزد خدای با عزت و جلال از نماز محبوب‌تر نیست». امام صادق علیه السلام فرمود:» «نخستین چیزی که در روز قیامت بنده برای آن مورد حساب‌کشی قرار می‌گیرد و به آن رسیدگی می‌کنند نماز است، اگر نماز پذیرفته شد سایر اعمالش نیز پذیرفته می‌شود، و هرگاه نماز مقبول نیفتاد و به بنده بازگردانده شد باقی اعمالش نیز مردود و بازگردانده خواهد شد».

دژ محکم: امیرالمؤمنین علی علیه السلام فرمودند:» «نماز، دژ محکمی است در مقابل حملات شیطان».

ستون فروعات: حضرت باقر علیه السلام می‌فرماید:» «نماز ستون د است، مثل نماز، مثل ستون خیمه است، هرگاه ستون، ثابت و پا برجا باشد میخ‌ها و طناب‌ها ثابت خواهند بود و هرگاه کج شده و بشکند و طنابی نمی‌ماند».

چرا حتماً باید نماز را به زبان عربی خواند؟

غناي زبان عربی:

برخی از مفاهیم قرآنی، در زبان‌های دیگر معادل ندارد. رایج‌ترین آیه قرآن؛ یعنی «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» به هیچ زبانی ترجمه دقیق نشده است و گویی هیچ مترجمی نمی‌تواند معادل‌های دقیق برای برخی از واژه‌های به کار رفته در آن بیابد..

بنابراین فارسی‌سازی نماز و یا هر زبان دیگری نمی‌تواند دربردارنده تمامی معانی نماز باشد و این امر مساوی با از دست دادن آثار و فواید نماز خواهد شد.

مصونیت از تحریف:

ایجاد روح اتحاد و همدلی در مسلمانان

نماز و گناه

فرق کسی که نماز می خواند و گناه می کند با کسی که گناه نمی کند و نماز هم نمی خواند چیست؟

قبل از هر چیز باید بگوییم تصوّر این که کسی بی نماز باشد و گناه نکند محال است، چرا که از گناهی که چنین فردی در هر روز انجام می دهد ترک نماز است و ترک نماز از گناهان کبیره می باشد. اما تفاوت میان آنها:

اول. امید به نجات و عاقبت بخیری فرد نمازخوان نسبت به فرد بی نماز بسیار بیشتر است پیامبر خدا صلی الله علیه و آله نسبت به جوان نمازخوانی که مرتکب گناه نیز می شد فرمود: یک روز نمازش او را از گناه بازمی دارد و چیزی هم نگذشت که آن جوان توبه کرد.

دوم. بخشش گناه : پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله یک شاخه از درخت را گرفته و تکان داد یک برگی از آن افتاد. فرمود: «نمی پرسید که چرا چنین کردم؟» عرض کردیم به ما خبر دهید ای رسول خدا! فرمود: «به تحقیق شخص مسلمان هرگاه به نماز قیام می کند گناهانش می ریزد همان طور که برگ های این درخت می ریزد»

اما این که وضعیت نماز افرادی که گناه می کنند چه خواهد شد باید بگوییم که اگر گناه چنین فردی از موانع قبولی نماز باشد مانند رباخواری، عاق والدین، بی اعتنائی به نماز و ... در این صورت هرچند این شخص در قیامت به خاطر نماز مورد مواخذه قرار نمی گیرد ولی نماز وی مورد قبول درگاه الهی نبوده و برای وی کمال اور نخواهد بود. اما اگر گناهان وی غیر از مواردی است که مانع قبولی نماز می شد و از سوی دیگر شرایط قبولی نماز را دارا بود، در این صورت نماز وی مورد قبول درگاه الهی قرار گرفته و گناهان وی نیز مانند دیگر اعمال انسان در ترازوی اعمال مورد محاسبه قرار می گیرد.

• حقّ النَّاسِ

مگر خدا نفرموده است که حقّ النَّاسِ را رعایت کنید من از حقّ الله می گذرم حال اگر نماز نخوانیم خدا از حق خودش می گذرد؟

- اولاً: گذشت خداوند از حق خود، در جایی است که انسان گناهان و خطاهایی را از روی جهالت انجام دهد و توبه کرده و با عمل صالح، گذشته خود را جبران نماید
- «ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا الشُّوْءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَ أَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ»؛ «اما پروردگارت نسبت به آنها که از روی جهالت، بدی کرده‌اند، سپس توبه کرده و در مقام جبران برآمده‌اند، پروردگارت بعد از آن آمرزنده و مهربان است».
- ثانیاً: اگر قرار بود خداوند از حق خودش به این راحتی بگذرد به گونه‌ای که هر کس خواست به دستورات الهی عمل کند و هر کس دوست داشت آن را رها نماید؛ در این صورت چه لزومی داشت که اصلاً خداوند دستوری برای بندگانش صادر کند و یا دیگر لزومی نداشت تا خداوند متعال برای ابلاغ دستورات خودش به مردم صد و بیست و چهار هزار پیامبر را با آن همه مشقتهایی که برای آنها وجود داشت مبعوث نماید.
- ثالثاً: اگر قرار باشد خدا نسبت به حق خودش در خصوص نماز بی تفاوت باشد دلیلی ندارد این همه آیات و روایات مربوط به عذاب کسانی که نسبت به نماز سهل انگارند و یا نماز نمی خوانند بیان نماید.
- البته در مقایسه میان حقّ الله و حقّ النَّاسِ، توبه و جبران حقّ النَّاسِ بسیار مشکل تر است و این گونه روایات سختی حقّ النَّاسِ را بیان می کند نه بی اهمیتی و بی تفاوتی نسبت به حقّ الله باشد.
- (1). نحل(16)، آیه 119 ..

خداوند چه احتیاج به نماز ما دارد که آن را واجب کرده است؟

«إِنْ تَكْفُرُوا أَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَإِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ» ؛
«اگر همه مردم روی زمین کافر بشوند کمبودی برای خدا ایجاد نمی شود».

«وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا» ؛ «هر کس به جاهلیت و گمراهی پسروی کند هرگز خدا را زیان نمی رساند».

حکمت : پروردگار علم به عوامل موثر در سعادت دنیوی و اخروی انسان دارد؛ لذا از روی محبت و لطف به انجام عباداتی همچون نماز دستور داده است. تصور کنید استادی، دانشجویی را به درس خواندن ملزم کند و حتی ممکن است به دلیل درس نخواندن نمره منفی دهد و یا مشروط کند و حال آن که نه به درس خواندن او نیازی دارند و نه ترک تحصیل دانشجوی، ضرری به او می رساند.

